

Pekka Malvela, Marianna Lehtiö, Eeva Savolainen

**KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULUN
KIRJASTO**

**TIEDONHAUN OPAS
OPINNÄYTTEEN TEKIJÄLLE**

Päivitetty 13.8.2010/ Eeva Savolainen

Sisällys

1. Tutkimusongelmasta tietokantojen valintaan	2
1.1 Tutkimusongelma ja tietokantojen valinta	
1.2 Tietokannan valinta	
- kokoelmatietokannat	
- viitetietokannat	
- kokotekstitietokannat	
2. Hakuaiheesta hakulausekkeeksi	3
2.1 Tutkimusongelmasta hakuaiheeksi	
2.2 Hakuaiheesta hakukäsitteeksi	
2.2 Hakukäsitteistä hakusanoiksi	
- asiasanastoja	
3. Hakutapoja	4
3.1 Haku yhdellä sanalla	
- sanahaku	
- asiasanahaku	
- hakusanojen katkaisu	
3.2 Haku kahdella tai useammalla sanalla	
3.3 Haun laajennus ja rajaus	
4. Aineistotyyppejä	5
4.1 Kirjallisuus	
4.1.1 Kirjat ja julkaisut	
4.1.2 Opinnäytetyöt	
4.2 Artikkelit	
4.2.1 Artikkeliviitteet	
4.2.2 Artikkelit kokoteksteinä	
4.3 E-kirjat	
4.4 Faktatietokannat	
5. Nelli-portaali	11
6. Tiedonhaku verkossa	12

Tässä oppaassa luodaan tiivistetty katsaus tiedonhankinnan perusteisiin sekä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kirjaston sähköisiin tiedonlähteisiin. Kaikki mainitut tietokannat ovat löydettävissä Kymenlaakson AMK:n kirjaston Elektronisen kirjaston (<http://www.kyamk.fi/ekirjasto>)_ kautta avautuvista linkeistä. Suurin osa tiedonlähteistä on KyAMK:n opiskelijoiden ja henkilökunnan käytettävissä myös kotikoneelta. Ks. Etäkäyttöohje: <http://www.kyamk.fi/kirjasto> > Etäkäyttö.

Vinkkejä tiedonhakuun löytyy myös KyAMK:n Tiedonhaku sivulta, <http://www.kyamk.fi/tiedonhaku>.

1. Tutkimusongelmasta tietokantojen valintaan

1. 1 Tutkimusongelma ja tietokantojen valinta

Opinnäytteen tutkimusongelma määrittelee tiedon tarpeen. Tutkimusongelma voidaan purkaa osiin, pääaiheeksi ja sivuaiheiksi. Tutkimuksen sivuaiheet ovat myös tiedonhaun sivuaiheita. Hyvin rajattu ja jäsenneilty aihe rajaa ja selkiyttää myös tarvittavia tiedonlähteitä.

Joskus tarvetta on muillekin kuin tiukasti omaan alaan liittyville tiedonlähteille. Terveysalaa opiskelevan opinnäytetyön aiheena voi olla esim. terveydenhuollon kustannukset. Opiskelijan kannattaa tällöin hyödyntää yleisten tiedonlähteiden ohella sekä liiketalouden että terveysalan tiedonlähteitä.

1. 2 Tietokannan valinta

Aiheen rajauksen jälkeen pitää päättää, mistä aineistotyypeistä tiedon etsintä aloitetaan: haetaanko kirjoja, opinnäytteitä, artikkeleita vai lakitietoa, suomeksi vai englanniksi. Työn aihe vaikuttaa tiedonlähteen / tietokannan valintaan. Tietokantojen käyttöä ajatellen pitää miettiä ongelman sisältöä kuvaavia hakusanoja, sillä lopulta tietoa etsitään niiden avulla. **Hakusanojen ideoinnista lisää kohdassa 2.2.**

Kokoelmatietokannat (esim. Kymi, Kyyti, Linda)

Kokoelmatietokannoista löytyvät tiedot jonkin tietyn kirjaston tai tiettyjen kirjastojen kokoelmista, ts. kirjastoissa olevista kirjoista ja lehdistä sekä niiden sijainnista.

Viitetietokannat (esim. Arto, Aleks, Helecon MIX)

Viitetietokannoista saa perustiedot yksittäisistä artikkeleista tai joskus myös kokonaisista julkaisuista. Alkuperäinen lähde etsitään viitteen antamien tietojen perusteella. Kun julkaisu tai artikkelin julkaissut lehti on paikannettu, se lainataan kirjastosta tai tilataan sinne kaukopalveluna.

Arto-tietokannan kautta löytyy Juha Herkmanin artikkeli *Kuvasta sanaa, sanasta kuvaa*, joka on julkaistu Lähikuva-lehden vuoden 2005 numerossa 4.

→ Tarkistetaan Kymi-tietokannasta löytyykö kyseistä lehteä ja vuosikertaa. Lehti löytyy viestinnän yksiköstä.

- Jos lehteä ei löydy Kymistä, tarkistetaan löytyykö sitä Kyyti-kirjastoista.
- Mikäli Kymistä/Kyydistä ei löydy lehteä, artikkelin voi tilata kirjaston kautta.

Kokotekstitietokannat (esim. Ebsco, Elsevier Science Direct, ABI Inform Proquest)

Kokotekstitietokannoista saa suoraan kokotekstinä esille varsinaisen tiedon lähteen kuten lehtiartikkelin tai väitöskirjan. Kymenlaakson AMK:n kirjastossa on käytävissä kansainvälisiä kokotekstilehtien tietokantoja, joista löytyy englanninkielisiä eri alojen tieteellisiä artikkeleita. Vaikka haku rajattaisiin pelkästään suomenkieliseen aineistoon ja opinnäytetyö tehtäisiin kotimaisten julkaisujen perusteella, niin kannattaa huomioida, että kansainvälisistä julkaisuista löytyy usein uudempaa ja kattavampaa tietoa. Tieteellisissä lehdissä, ammattijulkaisuissa ja erikoisalojen aikakauslehdissä kerrotaan eri alojen uusimmista suuntauksista.

2. Hakuaiheesta hakulausekkeeksi

2. 1 Tutkimusongelmasta hakuaiheeksi

Tutkimusongelmasta voi tavallisesti johtaa useita erilaisia hakuaiheita. Ongelmaa ja sen eri puolia voi selkiyttää itselleen esim. miellekartan tai käsitekartan avulla.

Tutkimusongelma: Millainen lehdistön ja sananvapauden suhde on 2000-luvulla?

Hakuaiheita: media ja sananvapaus, lehdistö ja sananvapaus, televisio ja sananvapaus, sananvapaus 2000-luvulla, sananvapauden muutokset...

2. 2 Hakuaiheesta hakukäsitteiksi

Mikäli mahdollista, hakuaihe kannattaa jakaa hakukäsitteiksi. Esimerkiksi hakuaiheen ”lehdistön sananvapaus” voi jakaa kahdeksi hakukäsitteeksi, jotka ovat lehdistö ja sananvapaus. Kun aihe on jaettu käsitteiksi, voidaan ryhtyä miettimään käsitteitä kuvaavia hakusanoja.

2. 3 Hakukäsitteistä hakusanoiksi

Eri hakukäsitteille keksitään samaa tai lähes samaa asiaa tarkoittavia hakusanoja. ”Sananvapaus” -hakukäsitteen hakusanoja voisivat olla esimerkiksi sananvapaus, painovapaus ja sensuuri. ”Lehdistö” -hakukäsitettä voisivat kuvata sanat lehdistö, sanomalehdet ja aikakauslehdet.

Hakusanojen ideoinnissa apuna voi käyttää Vesa-verkkosanastoa <http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/index.html>, joka on Suomessa eniten käytetyn Yleisen Suomalaisen Asiasanaston verkkoversio. Asiasanaston avulla kuvaillaan kirjojen ja artikkelien sisältöä. Kirjan tai artikkelin nimestä ei voi aina päätellä mitä se käsittelee. Vesa löytyy yleensä kirjastojen kokoelmätietokantojen hakusivulta. Vesan rinnalle käyttöön on

tulossa YSO, Yleinen suomalainen ontologia <http://www.yso.fi/onki/yso/>. Tulevaisuudessa YSO korvaa Vesan.

HUOM! Asiasanastoissa ja ontologioissa substantiivit ovat useimmiten monikon perusmuodossa, esim. yritykset. Ainesanat ovat yksikön perusmuodossa, esim. lumi.

Englanninkielisissä kokotekstitietokannoissa on usein asiasanaluettelo, jonka nimi voi tietokannasta riippuen olla Subject Terms, Thesaurus, Index tms. Jos ei ole varma oikeista hakusanoista, niin luettelo selaamalla voi etsiä tarvittavia hakutermejä. Tiedonhakuja jatketaan asiasanastosta löydettyjen sanojen avulla.

Ebscon Academic Search Elite-tietokannassa asiasanasto löytyy yläpalkin Subject terms -linkin takaa. Esimerkiksi sanan "companies" sijasta kehoitetaan käyttämään haussa sanaa "business enterprises"

Asiasanastoja:

VESA <http://vesa.lib.helsinki.fi/> – Yleisen Suomalaisen Asiasanaston verkkoversio

YSO <http://www.yso.fi/onki/yso/> - Yleinen Suomalainen Ontologia

Agriforest <http://www-db.helsinki.fi/agri/agrisanasto/Welcome.html> – Viikin tiedekirjaston ylläpitämä maatalous-, metsä-, elintarvike-, kotitalous-, kuluttaja- ja ympäristöalojen sanasto

EKS <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/EKS/> – Eduskunnan asiasanasto

EUROVOC <http://europa.eu.int/celex/eurovoc/index.htm> – EU sanasto

FinMeSH (fin) tai **MeSH** (eng): <http://helecon3.hkkk.fi/mesh/> – Suomalainen ja kansainvälinen lääketieteen asiasanasto

Matkailualan asiasanasto <http://www.matkailu.org/sanasto/out.htm> Joensuun yliopisto, Matkailualan verkostoyliopisto, matkailun tietokeskus

Merenkulkualan asiasanasto <http://merisanasto.kyamk.fi/>

Mesh Browser <http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html> – Lääketieteen kansainvälinen asiasanasto

Tepa-termipankki <http://www.tsk.fi/tepa/> – Tekniikan sanastokeskuksen ylläpitämä sanasto

3. Hakutapoja

3. 1 Haku yhdellä sanalla

Haun voi toteuttaa yhdellä hakusanalla, mikäli hakuaihe ei ole vielä tarkentunut, tai jos hakusana on suhteellisen tarkka, esim. "elokuvamusiikki". Jos hakusana on hyvin yleinen,

esimerkiksi ”musiikki”, kannattaa miettiä näkökulmaa ja lähteä yhdistelemään hakusanoja.
Ks. kohta 3. 2.

Sanahaku

Hakusanaksi voi valita mitä tahansa sanan. Varsinkin jos hakija olettaa jonkin tietyn sanan tai erisnimien esiintyvän joko julkaisun otsikossa, tiivistelmässä tai muussa viitetiedossa, kannattaa tietoa etsiä niiden avulla.

Asiasanahaku

Tietokannoissa kirjojen ja artikkelien sisältöä kuvaillaan asiasanoilla, jotka poimitaan asiasanastoista (esim. Vesa, Yso).

Asiasanastoissa käytetään vain yhtä termiä kuvaamaan samaa asiaa tarkoittavia sanoja. Vesa kehottaa esimerkiksi käyttämään talousarvioista tietoa hakiessa sanaa ”talousarviot”. ”Budjetit” ja ”tulo- ja menoarviot” eivät ole virallisia asiasanoja. Asiasanahauulla ”budjetit” ei siis löydy yhtä paljon aineistoa kuin asiasanahauulla ”talousarviot”. Sanahaussa voi käyttää myös näitä epävirallisia sanoja, jotka voivat esiintyä esimerkiksi kirjan nimessä tai artikkelin otsikossa.

Asiasanahaun käytössä on se etu, että asiasanojen tallentaja ja tiedonhakija käyttävät todennäköisesti samoja sanoja, tallentaja kuvaillessaan ja tiedonhakija hakua tehdessään, eli puhuvat samaa kieltä.

Hakusanojen katkaisu

Katkaisemalla hakusana **katkaisumerkillä** voidaan hakea sanaa sen eri taivutusmuodoissa (monikko, sijamuodot). Ennen hakua kannattaa selvittää tietokannan käyttöohjeista, mitä merkkiä (* ? \$ #) katkaisuun käytetään. Katkaisumerkki lisätään kohtaan, josta sana alkaa taipua, esimerkiksi **yritysvero?**

Katkaisumerkin käyttö on erityisen tärkeää suomenkielisissä tietokannoissa, koska suomen kielessä sanat taipuvat useilla eri tavoilla.

3. 2 Haku kahdella tai useammalla sanalla

Jos hakusana on hyvin yleinen, esimerkiksi ”musiikki”, tai jos yksi sana ei riitä kuvaamaan aihetta ja sen näkökulmaa riittävän hyvin, hakusanoja kannattaa ruveta yhdistelemään hakulausekkeiksi.

Hakulausekkeen ideana on yhdistää kaksi tai useampia hakusanoja, koska yleensä yksi sana ei riitä kuvaamaan haettavaa aihetta.

Hakulauseke voi näyttää esim. tältä: **yritysvero? AND Viro?**

Hakusanojen yhdistämiseen käytettäviä AND, OR, NOT -sanoja kutsutaan Boolean operaattoreiksi, jotka toimivat useimmissa tietokannoissa. Joissakin tietokannoissa operaattorit voivat olla suomenkielisiä (esim. Aleksi), tai niitä voidaan kuvata erilaisilla merkeillä. Monissa tietokannoissa operaattorit voi myös valita alavetovalikosta, muuten ne pitää kirjoittaa sanojen väliin. Tutustu tietokannan ohjeisiin ennen kuin teet haun.

- 1) **yritysverotu? AND Viro?** = molempien sanojen esiinnyttävä tuloksissa. → rajaa hakua
- 2) **yritysverotu? AND (Baltia? OR Viro?)** = sanan yritysverotus sekä joko sanan Baltia tai Viro esiinnyttävä tuloksissa. → laajentaa hakua
- 3) **yritysverotu? NOT Viro** = jälkimmäinen sana ei saa esiintyä tuloksissa. → jättää jotain hausta pois

Myös Googlen tarkennettu haku toimii Boolean logiikan mukaisesti.

Haku kaikilla sanoilla = AND

Haku millä tahansa sanoista = OR

Haku ilman sanoja = NOT

Hakulomakkeen "laatikoihin" kirjoitetut hakusanat katkaisumerkkeineen ja hakusanojen väleihin valittavat Boolean operaattorit kaikki yhdessä muodostavat hakulausekkeen.

The screenshot shows a search interface with several tabs: "Perushaku", "Tarkennettu haku" (selected), "Asiasanahaku", "Tekijä", and "Uutuusluettelo". Below the tabs, there are two search input fields. The first field contains "yritysverotu?" and has a dropdown menu set to "kaikki sanat = AND". Below this field is a separate dropdown menu set to "AND". The second field contains "viro? baltia?" and has a dropdown menu set to "jokin sanoista = OR".

Esimerkki: Hakulauseke yritysverotu? JA (viro? tai baltia?) Kymi-tietokannassa. Tuloksessa esiintyvät joko sanat yritysverotus ja Viro, tai sanat yritysverotus ja Baltia eri taivutusmuodoissaan.

3. 3. Haun laajennus ja rajaus

Mikäli hakutulos on liian pieni, hakua voi laajentaa tietokannasta riippuen esimerkiksi

- lisäämällä hakukäsitteille synonyymeja tai rinnakkaisia termejä operaattorilla: **yritysverotu? and Viro? → yritysverotu? and (Viro? or Baltia?)**

- hakemalla vain yhdellä hakusanalla:
elokuvamusiik? and historia? → elokuvamusiik?
- hakemalla laajemmalla hakusanalla:
elokuvamusiik? → musiik?
- tarkistamalla asiasanastosta ovatko käytetyt hakusanat oikeita:
budjetit → talousarviot
- poistamalla mahdolliset julkaisuaika tms. rajaukset
- kohdistamalla haun kokotekstiin

Mikäli hakutulokset on liian suuri, hakua voi rajata

- lisäämällä hakukäsitteitä and-operaattorilla:
yritysverotu? and Viro → yritysverotu? and sääntely and Viro
- hakemalla tarkemmalla hakusanalla:
musiik? → elokuvamusiik?
- kohdistamalla haun asiasanakenttiin/ avainsanoihin/ tiivistelmiin
- asettamalla rajoituksia julkaisuaikaan/kieleen tms.

4. Aineistotyyppejä

4. 1 Kirjallisuus

4.1.1 Kirjat ja julkaisut

Kirjoja ja julkaisuja etsitään kirjastojen kokoelmatietokannoista. Ensimmäiseksi kannattaa hakea oman kirjaston kokoelmista (Kymi-tietokanta <http://kyami.amkit.fi/>), joista saa nopeasti omaan aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Tämän jälkeen selvitetään, mitä muuta kirjallisuutta, opinnäytteitä tai artikkeleita aiheesta on julkaistu. (Muiden amk-kirjastojen ja yliopistojen opinnäytteiden hausta ks. kohta 4.1.2)

Muista Suomen kirjastoista löytynyttä aineistoa voi tilata KyAMK:n kirjastoon kaukopalveluna. 10 ensimmäistä kaukolainaa ovat opiskelijalle maksuttomia. Kaukolainoja voi olla asiakkaalla 3 kpl kerrallaan.

Kokoelmatietokantoja KyAMK:n elektronisessa kirjastossa:

KYMI <http://kyami.amkit.fi/> – KyAMK:n kirjaston oma kokoelmatietokanta

KYYTI <http://www.kyytikirjastot.fi/> – Kymenlaakson yleisten kirjastojen yhteistietokanta

AMK-kirjastot – Valitse Kymi-tietokannan hakusivulla linkki ”Vaihda tietokantaa”

LINDA <http://linda.linneanet.fi/> – Suomen yliopisto- ja korkeakoulukirjastojen yhteistietokanta

HKKK/ BILD – <http://helecon.hkkk.fi/?db=BILD> – Helsingin Kauppakorkeakoulun kirjat

Yliopistokirjastot – <http://www.linneanet.fi/tykhteydet.htm> - linkit jokaisen yliopistokirjaston kokoelmatietokantaan erikseen

Suomalaisia erikoiskirjastoja – <http://www.kirjastot.fi/kirjastot/erikoiskirjastot>

4.1.2 Opinnäytetyöt

Theseus <http://www.theseus.fi> on ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto, johon tallennetaan kaikki ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt sähköisessä muodossa. Suurin osa ammattikorkeakouluista aloitti tallennuksen vuonna 2009.

KyAMK:ssa tehdyt opinnäytetyöt on koottu luetteloiksi, ja ne löytyvät kirjaston verkkosivuilta linkistä ”Opinnäytetyöt”. Koulutusalan ja valmistumisvuoden mukaan järjestetyt linkit vievät suoraan kirjaston tietokantaan.

KyAMK:ssa tehtyjä opinnäytetöitä voi hakea myös Kymi-tietokannasta seuraavasti:

Valitse hakutyyppiä tarkennettu haku
Kirjoita hakusanalaatikkoon/ laatikkoihin tarvittavat hakusanat
Kirjoita yhteen laatikkoon: opinnäyte?

Yliopistoissa tehdyt opinnäytteet löytyvät yliopistokirjastojen yhteistietokanta **Lindasta**.

Valitse Tarkennettu haku
Kirjoita yhteen hakuruutuun työn aihetta kuvaava sana/ sanoja, esim. markkinoin? viestin?
ja toiseen hakuruutuun: väitösk? OR lisensiaatint? OR gradu?

tai Valitse Monikenttähaku
Kirjoita yhteen hakuruutuun työn aihetta kuvaava sana/ sanoja, esim. markkinoin? viestin?
ja valitse Haun rajaus -kohdasta haluamasi opinnäytetyyppi (esim. väitöskirja) Voit rajata haun myös vain sähköisiin väitöskirjoihin valitsemalla ”vain e-aineisto” -vaihtoehdon.

Helsingin kauppakorkeakoulussa tehtyjä graduja voi etsiä Helecon THES – tietokannasta. (ks. Elektroninen kirjasto > Viitetietokannat)

Helsingin yliopistossa tehtyjä opinnäytteitä (gradut, lisensiaatintyöt, väitöskirjat) sähköisesti verkossa – <http://ethesis.helsinki.fi/>

Ulkomaisia opinnäytteitä voi hakea esimerkiksi **WorldCat** –palvelusta <http://www.worldcat.org>. Valitse Advanced search, Content –kohdasta Thesis/Dissertation, ja Format-kohdasta Internet resource.

4. 2 Artikkelit

4.2.1 Artikkeliviitteet

Artikkeliviitetietokannat tarjoavat tiedot (tekijä, nimeke, aihetta kuvaavat asiasanat) lehdissä ilmestyneistä artikkeleista. Joissakin viitetietokannoissa on myös artikkelin tiivistelmä. Viitetietokannat eivät tarjoa varsinaista tiedonlähdettä (kokotekstiartikkeliä), mutta viitteen antamien tietojen perusteella voidaan etsiä se julkaisu, jossa artikkeli on ilmestynyt. Mikäli alkuperäistä artikkeliä ei ole saatavissa omassa kirjastossa, se voidaan pyytää kaukopalveluna. Etenkin ulkomaisia julkaisuja koskevien viitteiden kohdalla kannattaa aluksi tarkistaa, onko halutun artikkelin julkaissut lehti saatavissa jostain KyAMK:n kirjastossa käytettävissä olevasta tietokannasta. (Nelli-portaali > Lehtivalinta > Tee haku lehden nimellä)

Aleksi – suomalaisten aikakaus- ja sanomalehtien artikkeliviitetietokanta.

Arto / Elektra – suomalaisten lehtien artikkeliviitetietokanta. Artosta voi hakea kokotekstiartikkeleita seuraavasti:

Tee ensin haku. Klikkaa Rajaus-painiketta. Valitse kohdasta Ilmiasu ”Elektroninen aineisto” ja klikkaa Aseta rajaukset.

Helecon FINP – artikkeliviitteitä kotimaisista talousalan lehdistä

Compendex – Viitetietokanta insinööritieteiden alalta

PCI - Periodicals Contents Index – Viitetietokanta, erityisaloja humanistiset tieteet, kulttuuri, taide ja yhteiskuntatieteet

Wilson Art Full text – Taidealojen artikkeliviite- ja kokotekstitietokanta

eVIKKI – Monitieteellinen viitetietokanta, erityisesti metsä- ja puuala

4. 2. 2 Artikkelit kokotekstinä (e-lehdet)

Kokotekstitietokannat tarkoittavat lakikokoelmia, tietosanakirjoja tai sähköisten lehtien tietokantoja, joissa on tieteellisten ja alakohtaisten aikakauslehtien kokotekstiartikkeleita. Viimeksi mainitut ovat olennaisimpia tutkielman tekijälle. Kokotekstitietokannoissa voi tehdä hakuja aiheen mukaan, ja niistä voi lukea alkuperäisen tekstin kokonaisuudessaan.

Nelli-portaalin Lehtivalinta-toiminnolla löytää kaikki KyAMK:n englanninkieliset e-lehdet. Suomenkielisiä e-artikkeleita löytyy useista eri palveluista.

Abi Inform Proquest Direct – pääpaino taloustieteissä ja tietotekniikassa

Elektra – kotimaisia kokotekstiartikkeleita

Talentum-lehtiarkisto – kotimaisia kokotekstilehtiä, mm. Talouselämä, Markkinointi ja Mainonta, MikroPC

Ebsco Academic Search Elite – monitieteellinen kokotekstitietokanta

Emerald Library – talouden ja hallinnon viite- ja kokotekstitietokanta

Elsevier Science Direct – monitieteellinen kokotekstitietokanta

Edilex – kotimainen lakitietokanta

Terveysportti – terveydenhuollon ammattilaisen tietopalvelu. Sisältää mm. Lääkärin käsikirja, Pharmaca Fennica, ICD-10, toimenpideluokitukset sekä mm. seuraavien lehtien verkkoversiot: Duodecim, Suomen Lääkärilehti ja Sairaanhoitaja.

WSOY:n Yritysonline – tietoa taloushallinnon, verotuksen, yritys juridiikan, työsuhdeasioiden, rahoituksen, perinnän ja markkinointioikeuden alueilta.

Wilson Art Full text – taidealojen artikkeliviite- ja kokotekstitietokanta

4.3 E-kirjat

E-lehtien lisäksi KyAMK:lla on käytössään useita e-kirjakokoelmia, jotka ovat myös hyviä lähteitä opinnäytteisiin. Suurin osa KyAMK:n e-kirjoista löytyy Kymi-tietokannasta (pikarajaukselle Elektroniset aineistot)

Kymistä löytyvät:

Ebrary – yli 30 000 englanninkielistä e-kirjaa

Ellibs – suomen- ja englanninkielisiä e-kirjoja, luettavissa myös kotikoneelta. Käyttöön tarvitsee kirjastokortin sekä Adoben Digital Editions -ohjelman.

WSOYPro – 45 kirjan kokoelma, aihealueina mm. liiketalous, sosiaali- ja tietotekniikka

Kymistä eivät löydy (ks. linkit E-kirjastosta):

Juridica.fi – e-kirjoja eri oikeusaloilta

Suomen laki – Suomen laki -teoksen verkkoversio

WSOY:n Yritysonline – Sisältää mm. teokset Arvonlisäverotus, Ennakkoperintä, Henkilöverotus, Liikekirjanpito, Kansainvälinen verotus, Työoikeus, Yhtiöoikeus ja Yritysrahoitus

4. 4 Hakuteokset

Hakuteoksista on yhä useammin saatavilla verkkoversio, joistakin aineistoista ei enää tehdäkään painettuja versioita. Alla luetellut aineistot löytyvät elektronisesta kirjastosta ryhmästä Hakuteokset ja sanakirjat, lukuun ottamatta Tilastokeskusta, Tieteen linkkitaloa ja Merenkulun tilastoja, joiden verkko-osoitteet on mainittu ohessa.

- **Laivauskäsikirja** - 190:n maan tuontimääräykset
- **RT-kortisto, KHNet ja RatuNet**
- **Tieteen linkkitalon tilastot** – <http://www.linkkitalo.fi/>
- **Tilastokeskus** <http://www.stat.fi>
- **Tilastokatsaus** – talousaiheinen tilastokooste
- **Merenkulun tilastot** - <http://www.varustamoyhdistys.fi/index.php?action=sivu&id=5>

Tilastoja voi etsiä myös Makupalat.fi -palvelusta (kohdasta Yhteiskunta), josta löytyy linkkejä useimpiin kotimaisiin ja moniin ulkomaisiin tilastojen tuottajiin.

5. Nelli-portaali

Nelli-portaali on tiedonhakupöytäkirja, jota käytetään kaikissa kotimaisissa tieteellisissä ja yleisissä kirjastoissa sekä oppilaitoskirjastoissa. Portaali on apuväline sähköisen aineiston etsintään. Nelliin pääsee Kymenlaakson AMK:n kirjaston pääsivulta tiedonhakupöytäkirjan kautta tai suorasta linkistä www.nelliportaali.fi.

Nelli mahdollistaa tiedon etsimisen monesta eri tietokannasta samanaikaisesti joko pikahaun tai monihaun avulla.

Pikahaulla voi hakea tietoa valmiista aineistoryhmistä, joissa kussakin on muutama eri tietokanta.

Monihaussa voi valita haluamansa tietokannat alakohtaisista tietokantalistoista.

1. Ensin valitaan aihealue
2. Sitten valitaan hiiren klikkauksella halutut tietokannat hakuun.

The screenshot shows a search interface. On the left, there is a section titled "Valitse haun tyyppi:" with a dropdown menu set to "Aihealueet". Below it, another dropdown menu titled "Aihealue:" is open, showing a list of subjects: "Muotoilu ja media" (selected), "Monialaiset", "Liiketalous", "Merenkulkus", "Metsä- ja puutalous", "Sosiaali- ja terveysala", and "Tekniikka". To the right, a list of databases is shown under the heading "Aihealue: Muotoilu ja media—Kaikki si". The list includes: "EBSCO: Academic Search Elite" (checked, with a "Full Text" button), "Elektra" (with a "Full Text" button), "Engineered Materials (CSA)", "Grove Art Online" (with a "Full Text" button), "Kymenlaakso-filmografia", "Kymi - Kymenlaakson AMK", "Kyytikirjastot - Kymenlaakson yleiset kirjastot", "LINDA", "PCI - Periodicals Contents Index", "ScienceDirect" (checked, with a "Full Text" button), and "Weldasearch (CSA)".

3. Sanahaku toimii Google-periaatteella: kaikkien sanojen on esiinnyttävä hakutuloksessa
4. Tarkennetussa haussa hakusanoja voi yhdistellä eri tavoin ja kohdistaa esim. tekijä- tai aihekenttiin.

The screenshot shows two search filter sections. The top section is titled "Sanahaku" and "Tarkennettu" and contains a search box with the text "digital video editing". The bottom section is also titled "Sanahaku" and "Tarkennettu" and contains two rows of filters. The first row has a dropdown menu set to "Kaikki kentät", a search box with "digital video", and a dropdown menu set to "Ja". The second row has a dropdown menu set to "Kaikki kentät" and a search box with "editing".

-kuvakkeesta pääsee tarkistamaan artikkelin saatavuuden.

Full text = linkki kokotekstiin saatavilla.

Holding information = lehden saatavuuden tarkistus kirjastosta.

HUOM! Nellissä ei ole käytettävissä yhtä hyviä hakuominaisuuksia kuin kunkin tietokannan omassa hakuliittymässä. Jos haluaa rajata hakuaan tarkasti, on suositeltavaa tehdä tiedonhakuja kussakin tietokannassa erikseen.

Lisää ohjeita Nelli-portaalin oppaassa sekä E-lehtioppaassa Elektronisen kirjaston sivuilla kohdassa Ohjeita tiedonhakijalle.

6. Tiedonhaku verkossa

Julkaisuja, esim. väitöskirjoja ja raportteja julkaistaan yhä useammin verkossa vapaasti. Ne eivät kuitenkaan välttämättä löydy googlettamalla tavalliseen tapaan. Kannattaa esim. kokeilla erilaisten organisaatioiden kuten ministeriöiden verkkosivujen julkaisuhakuja.

Verkkotiedonhaussa kannattaa muistaa lähdekritiikki – internetissä kun kuka tahansa voi julkaista mitä tahansa. Ohessa muutama niksi verkkotiedonhaakuun:

Googlen Tarkennettu haku: http://www.google.fi/advanced_search?hl=fi: Tarkennetussa haussa voi esim. rajata sitä, missä kohtaa sivua hakusana esiintyy: sivun otsikossa vai tekstissä. Hyödyllinen on rajausvaihtoehto **Tiedostomuoto**. Listalta voi valita esim. pdf-tiedostot, jolloin hakusanat tuottavat aiheesta tehtyjä pdf-tiedostoja. Monet väitöskirjat, raportit ja opinnäytteet julkaistaan juuri pdf-muodossa.

Google Scholar <http://scholar.google.fi/> Scholar rajaa hakunsa tieteellisiin instituutioihin ja niiden tuottamaan materiaaliin. Scholarin kautta voi löytää esim. monien ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä. Scholarin kautta löytyy sekä viitteitä että kokonaisia tekstejä. Kokonaisen teksti on usein saatavilla, mikäli viitteessä näkyy jokin seuraavista tiedoista: 1) [PDF]-merkki viitteen edessä tai 2) lyhenne oa.doria.fi (tämä ei automaattisesti tarkoita sitä, että tiedonlähde olisi vapaasti luettavissa)

Joskus kannattaa kokeilla myös muita hakukoneita Googlen ohella. Google löytää nimittäin Internetissä olevasta tiedosta vain pienen osan. Käyttökelpoisia palveluita ovat esimerkiksi:

Scirus <http://www.scirus.com/> Yli 450 miljoonan tieteellisen dokumentin tiedot: viitteitä, kokotekstejä, tieteentekijöiden kotisivuja, kurssimateriaalia, patenteja ym.

Intute <http://www.intute.ac.uk/> Brittiläisten yliopistojen koulutuksen ja tutkimuksen tarpeisiin tuottama palvelu.

Dogpile <http://www.dogpile.com/> Kokoaa usean eri hakukoneen hakutulokset. Haussa mukana mm. Google, Yahoo, Search, Live Search, Ask.com, About, MIVA ja LookSmart.

Virtuaalikirjastot <http://www.kirjastot.fi/kirjastot/virtuaalikirjastot/> Valikoima koti- ja ulkomaisia virtuaalikirjastojen linkkejä.